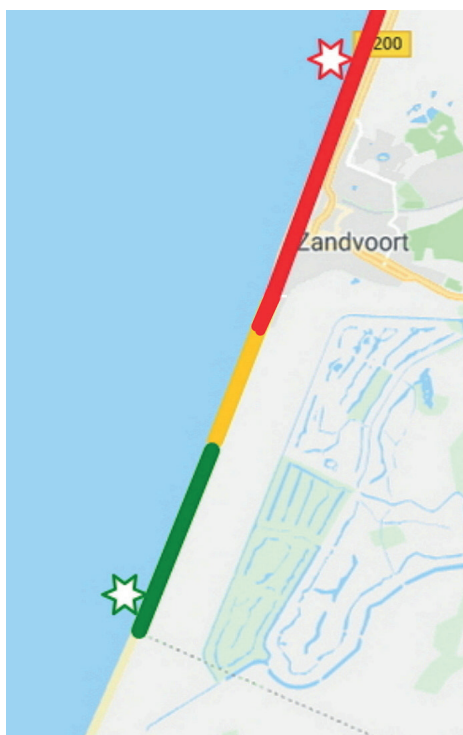

Natuurbeschermingsnieuws

In deze aflevering van het Natuurbeschermingsnieuws komt u twee weinig opbeurende verhalen tegen over de voortdurende strijd om onverantwoord afschieten van vogels binnen de perken te houden en over de in onze ogen kwalijke rol, die de provincie daarbij speelt. Als een soort tegenhanger daarom ook in deze rubriek twee in hoofdzaak positieve verhalen over projecten, waarin de vogelwerkgroep mede is betrokken.

Strandzoning in Zuid-Kennemerland

Menig lezer zal het zich nog levendig herinneren. Rond de jaarwisseling 2015/2016 hadden honderdduizend verantwoordige mensen de petitie 'Bescherm de Kust' ondertekend. Minister Schultz van Hagen moest van de Tweede Kamer haar voornemen intrekken om bebouwing op het strand en langs de kust over te laten aan de willekeur van gemeenten. De landsbrede commotie daaromtrent heeft direct erna een nieuwe energie losgemaakt om in samenspraak met alle betrokkenen tot nieuwe en betere afspraken te komen. Een jaar later lag er een eerste resultaat - het

CONCEPT STRANDZONERING in Zuid-Kennemerland (links: noordelijk deel; rechts: zuidelijk deel)

Kustpact - dat door een ongekend brede keur van besturen en organisaties werd ondertekend, waaronder ook natuurorganisaties als Natuurmonumenten en Vogelbescherming Nederland. In het Kustpact is onder meer afgesproken dat nieuwe bebouwing op het strand vrijwel overal ongewenst is. En dat per provincie een zonering van de kustzone en het strand zou worden uitgewerkt met bindende afspraken over welke ontwikkelingen in welk deel van de kust mogelijk zijn.

Voor Noord-Holland is nu sinds kort een concept van deze strandzonering bekend die in ieder geval tot 2025 moet gaan gelden. De zonering kent drie zones. Op het recreatiestrand (rood) ligt het accent op de intensieve recreatie. In onze regio betreft dat het strand tussen Zandvoort-Zuid en Bloemendaal aan Zee en twee kleine gebieden in IJmuiden. In deze zone ligt het accent het hele jaar door op de recreatie. Strandhuisjes en strandpaviljoens inclusief jaarrond paviljoens zijn hier toegestaan. Nieuwe bebouwing mag er echter op het strand alleen komen op heel specifieke plekken (op de kaart aangeduid met een rode ster).

In de tweede zone - het seizoenstrand (geel) - staat de recreatie alleen in de zomer voorop. In de winter moet alle bebouwing weg zijn en ligt het accent op natuurbeleving. In onze regio geldt dat voor het strand direct ten zuiden van Zandvoort-Zuid, een gebied direct ten noorden van Bloemendaal aan Zee (tot en met Parnassia) en twee korte stukken strand in IJmuiden.

Tot zover is er voor Zuid-Kennemerland eigenlijk niet veel nieuws. De echte winst van deze zoneringafspraken zit hem in de expliciete aanwijzing van natuurstrand (groen). Natuur en natuurlijke dynamiek moeten hier voorop staan. Elke bebouwing is in deze zone ook in de toekomst uit den boze. Elders in de provincie zijn inderdaad grote stukken strand als natuurstrand aangewezen. Gezien de grote recreatiedruk in onze regio zal het niet verbazen dat wij genoeg moeten nemen met slechts twee stukken natuurstrand: het strand tussen Parnassia en het Kennemermeer en het meest zuidelijke stuk strand van Zandvoort. De laatstgenoemde zone komt grofweg overeen met het Noord-Hollandse deel van het beoogde 'strandreservaat' van Noordvoort waarover we in de Fitis al vaker hebben bericht (zie onder andere Fitis 2-2016). Bij dit natuurstrand is op de zoneringkaart ook een groene ster opgenomen. Daarmee wordt aangeduid dat hier extra maatregelen gewenst zijn ten gunste van rust en natuurbeleving. Gedoeld wordt daarmee in dit geval op de geplande maatregelen van het project Noordvoort waarbij onze vogelwerkgroep actief is betrokken. Het is een tijd vrij stil geweest rondom dit project. Het ziet er nu echter naar uit dat komend jaar daadwerkelijk met de uitvoering kan worden begonnen. De laatste hobbels lijken te zijn weggenomen rond de vergunningverlening voor de palen op het strand die het gebied moeten markeren en voor het nieuwe struinpad over de kruin van het duin. Ook de financiering daarvan lijkt veilig gesteld. En wellicht het belangrijkste: tussen de betrokken overheidsinstanties worden er nu afspraken gemaakt over het terugdringen van activiteiten op dit deel van het strand: minder evenementen, aanlijngedod voor honden, minder of liefst geen visserij etcetera. Want juist dit soort activiteiten verstoren de rustende en foeragerende vogels op het strand in sterke mate. Het zorgen voor meer rust is precies ook de bedoeling van de aanwijzing als natuurstrand op de kaart van de nieuwe strandzonering.

Nominatie Lieven de Keypenning voor herinrichting Eindhoven

Het **HERINGERICHTE** Voorbos van Eindhoven. Foto: Chris Brunner

Onze vogelwerkgroep is ook actief betrokken bij een ander, kleinschaliger project in Haarlem: de recente herinrichting van het zogenaamde Voorbos van Eindhoven. Dit meest westelijke deel van de Haarlemmerhout was zelfs bij Haarlemmers nauwelijks bekend en door de gemeente jarenlang verwaarloosd. Het Voorbos had voor bezoekers ook weinig te bieden: een verscholen, nogal donker bosgebied met weinig variatie en slechts een kleine open ruimte waar tamelijk verloren een monumentaal koepeltje uit het Buitenplaatsverleden stond. Mede op initiatief van de Adviescommissie voor de Haarlemmerhout en het Frederikspark - waarin ook de vogelwerkgroep participeert - is dit gebied op een bijzondere wijze aangepakt. Vanwege een gebrek aan personeel bij de gemeente heeft deze commissie van betrokken burgers niet alleen meegepraat maar zelfs een deel van de planvoorbereiding op zich genomen. Het uiteindelijke plan is in nauwe samenwerking tussen commissie en gemeente getekend. Commissieleden waren ook actief betrokken bij de uitvoering door de betrokken aannemer. Door samen met commissieleden ter plekke piketpaaltjes voor de nieuwe paden en watergangen te slaan is onder meer voorkomen dat onnodig waardevolle bomen moesten worden gekapt.

Het resultaat mag er wezen. Rond het koepeltje is een aantrekkelijke, grotere open ruimte ontstaan. Al vanaf de Wagenweg is nu te zien dat hier een gebied ligt dat uitnodigt voor een kleine wandeling. Voor ons is het belangrijkste dat met de herinrichting ook de variatie in beplanting en daarmee ook de variatie in natuurwaarden zichtbaar is toegenomen. Met Spaarnelanden, die het gebied namens de gemeente beheert, worden nu afspraken gemaakt over een goed beheer. Dat er hier een nieuw pareltje is ontstaan, is in de stad niet onopgemerkt gebleven. Het project is genomineerd voor de Lieven de Keypenning 2017, de Haarlemse stadsprijs voor architectuur, monumenten en stedenbouw. De jury had lovende woorden voor dit project. De uiteindelijke prijs is gegaan naar een enigszins vergelijkbaar, maar groter groenproject: de herinrichting van de Haarlemmer kweektuin.

■ *Chris Brunner*

Inspreken is nog niet ‘meebeslissen’ - Meepraten over faunabeheer Schiphol

Tot onze stomme verbazing mocht de Vogelwerkgroep Zuid-Kennemerland ineens meepraten over het Faunabeheerplan Schiphol. Niet dat dat voor vogelaars een aangenaam gespreksonderwerp is, maar het leek er op alsof natuurverenigingen mee mochten praten over zaken waar ze nauw bij betrokken zijn. Dat zou iets nieuws zijn, want tot op heden nemen alleen de overheid, boeren, terreineigenaren en jagers beslissingen over natuurzaken. Maar het stond er echt in de mail: ‘Prima, dat u iemand van de vogelwerkgroep meeneemt’.

Dat hadden we te danken aan Hans Stapersma, voorzitter van de Samenwerkende vogelwerkgroepen Noord-Holland (SVN). Als adviseur had Stapersma eerder op uitnodiging van de provincie Noord-Holland meegedacht over de inhoud van het Faunabeheerplan Algemene Soorten 2017 - 2023 voor de provincie. Hoewel hijzelf van mening is dat hij daarin weinig heeft kunnen bereiken, was zijn aanwezigheid daar blijkbaar voldoende om hem uit te nodigen voor het leveren van een eigen inbreng over onder meer het afschieten en op een andere manier doden van ganzen rond de luchthaven. Stapersma oordeelde het verstandig iemand van onze vogelwerkgroep mee te nemen en kreeg daarvoor toestemming.

Al sinds de introductie van de Wet Natuurbescherming wil Den Haag natuurverenigingen meer betrekken bij besluitvorming over natuurzaken. Dat gaat nog niet overall even vlot (lees elders in deze rubriek de bijdrage over het Faunabeheerplan Noord-Holland). Maar ook natuurverenigingen zijn lang niet altijd voldoende voorbereid om een goede inbreng te kunnen leveren aan de besluitvorming. Daarom hadden we ditmaal het ruim honderd pagina’s dikke evaluatierapport van het Faunabeheerplan Schiphol zorgvuldig bestudeerd. Daaruit leerden we al meteen dat andere groeperingen al een inbreng hadden gehad in het evaluatierapport, want opvattingen van jagers, terreinbeheerders en vertegenwoordigers van de boeren werden te kust en te keur geciteerd. Een wensenlijst van de jagers kreeg integraal een plaats in de aanbevelingen van het evaluatierapport.

Op donderdag 26 oktober meldden we ons in het Hodshonhuis te Haarlem. Daar bleken we met Harm Niesen van de Faunabescherming de enige aanwezige genodigden. Vogelbescherming Nederland en de Dierenbescherming bleken te zijn verhinderd. Peggy de Ridder van het onderzoeksbureau Arcadis en Yvonne Versteeg namens Faunabeheer Noord-Holland legden uit dat - in mijn woorden - meepraten uit den boze was (‘We hebben geen behoefte aan een Poolse Landdag’), maar inspreken kon wel. Stapersma was ‘not amused’ door deze gang van zaken en wilde meteen opstappen. Uiteindelijk is besloten toch maar ons zegje te doen in de hoop dat elders en later op een serieuze manier op onze op- en aanmerkingen wordt gereageerd.

Het gaat om belangrijke zaken. In de aanbevelingen staat bijvoorbeeld dat het strenge regime binnen een cirkel van tien kilometer rond de luchthaven voortaan zou moeten gaan gelden in een cirkel van 20 kilometer rond Schiphol. Een ingrijpend besluit, dat tot gevolg heeft dat nog veel meer ganzen zullen worden gedood. En zonder reden. Uit het evaluatierapport blijkt het aantal aanvaringen tussen grote vogels (meeste risico) en vliegtuigen namelijk niet significant toe te nemen, al willen de samenstellers van het evaluatierapport ons anders doen geloven. Ook op de wijze van berekenen hadden wij nogal kritiek. Er werden geen cijfers overgelegd over het aantal aanvaringen, over de gevolgen, over de momenten van de dag, waarop er aanvaringen zijn geweest enzovoorts. Wij zijn er namelijk van overtuigd dat

Grazende **GRAUWE GANZEN** Foto: Peter van de Beek

ganzen heel goed vliegtuigen kunnen en willen ontwijken. Wij denken dan ook dat aanvaringen vooral voor zullen komen tijdens mist of in de schemering. Juist in zulke perioden zou je dus extra maatregelen moeten nemen. Maar die gegevens waren eenvoudig niet beschikbaar. Los daarvan blijft de simpelste maatregel het niet langer beschikbaar stellen van voedsel op en rond de luchthaven. Tot onze verbijstering vernamen we via het evaluatierapport dat zelfs op het terrein van de luchthaven Schiphol tarwe wordt verbouwd. Ook is de afgelopen jaren het gebied waar wintertarwe wordt verbouwd toegenomen. Boeren krijgen premies om na het oogsten de stoppels snel onder te ploegen en die premie plus de opbrengst van de tarwe is blijkbaar aantrekkelijk genoeg om op nog meer percelen wintertarwe te verbouwen. Tja, dan willen die ganzen ook wel een hapje mee-eten. Door dit soort zaken ontging het ons volledig, waar de conclusie op was gebaseerd om de kritische zone rond Schiphol uit te breiden tot 20 kilometer. Wij hebben nu al grote vraagtekens bij het doden en afschieten van vele tienduizenden ganzen in de 10 kilometerzone. Het heeft er verdacht veel van weg dat andere dan luchtvaartbelangen mede debet zijn aan het huidige pief-paf-poef beleid.

Versta ons niet verkeerd: er is geen natuurbeschermer die een vliegongeluk op zijn geweten wil hebben. Vliegveiligheid gaat boven alles. Ook voor ons. Maar kom dan met overtuigende cijfers, neem maatregelen die echt helpen (zoals het niet langer aanbieden van voedsel) en doe niet net alsof het met de veiligheid rond Schiphol heel slecht gesteld is. De cijfers wijzen anders uit, waardoor het heel goed mogelijk is om tot de conclusie te komen dat het ingezette beleid ongewijzigd kan worden voortgezet zonder op (nog) grote(re) schaal vogels te hoeven doden. Met een meer gerichte en meer efficiënte aanpak is het volgens de SVN, Faunabescherming en VWGZKL mogelijk de vliegveiligheid te verbeteren zonder heel veel ganzen simpelweg het leven te benemen. Maar ja, daar worden niet alle insprekers van het eerste uur gelukkig van.

■ *Jan Kuys*

Faunabeheerplan niet rechtsgeldig

Provincie Noord-Holland klungelt opnieuw met faunabeheer

Het was alweer de derde of vierde keer dat natuurbeschermers zich tijdens een hoorzitting op donderdag 9 november keerden tegen het besluit van de provincie Noord-Holland tot het afschieten van Smienten. Onze provincie blijkt hardleers en houdt keihard vast aan het afschieten van heel veel van deze mooie eenden, ondanks het feit dat deze soort snel in aantal achteruit gaat en ondanks het feit dat de provincie al meerder keren nul op het rekest heeft gekregen.

En ook ditmaal heeft de provincie Noord-Holland zich weer fors op de eigen vingers geslagen. Tijdens deze hoorzitting van de provinciale Adviescommissie werd een schriftelijke mededeling van het college van Gedeputeerde Staten verstrekt, waarin stond dat het goedgekeurde Faunabeheerplan Algemene Soorten (met daarin het voornemen om jaarlijks 5000 Smienten af te schieten) niet rechtsgeldig was. Volgens de nieuwe wet Natuurbescherming moet het nieuw opgestelde Faunabeheerplan worden goedgekeurd door een bestuur van de Faunabeheereenheid met daarin minimaal twee vertegenwoordigers van maatschappelijke organisaties. Dat was Noord-Holland (let wel: als enige van alle Nederlandse provincies!) even 'vergeten'. Volgens de schriftelijk mededeling was er niets aan de hand en betrof het hier slechts een 'formeel gebrek, dat zo kan worden opgelost'. Dat mag zo zijn, maar het toont eens te meer, hoe klungelig de provincie omgaat met dit soort belangrijke zaken. Keer op keer stoot de provincie haar neus, maar ze leert er weinig van.

Als er inmiddels één iemand is, die weet hoe amateuristisch er wordt gewerkt bij het opstellen van zoiets belangrijks als een Faunabeheerplan, dan is het voorzitter Hans Stapersma van de Samenwerkende Vogelwerkgroepen Noord-Holland (SVN) wel. Hij kreeg vorig jaar het verzoek om als 'adviseur' mee te helpen bij het opstellen van het Faunabeheerplan. Stapersma heeft lang gearzeld of hij mee zou doen, omdat hij veronderstelde dat er niet echt naar hem geluisterd zou worden. Uitein-

SMIENT Foto: Peter van de Beek

delijk is besloten dat hij toch mee zou doen, al was het alleen maar om te leren hoe dit soort besluitvorming in zijn werk gaat.

Maar Stapersma's veronderstelling kwam uit. Slechts een fractie van zijn inbreng heeft een vermelding gekregen in het rapport. Met de meeste van zijn argumenten en suggesties is niets gedaan. Dit was zo frustrerend voor de SVN-voorzitter dat de SVN ogenblikkelijk bezwaar heeft gemaakt tegen de goedkeuring van het Faunabeheerplan door Gedeputeerde Staten. Alle bezwaren die hij eerder al tegen het plan had geuit, maar waar niets mee werd gedaan, heeft hij vervolgens neergelegd bij de Hoor- en Adviescommissie van de provincie. En ook Harm Niesen van Faunabescherming heeft voor die commissie de vloer aangeveegd met de plannen om Smienten te schieten, maar ook Knobbelzwanen. Op dat moment kon geen van de twee organisaties echter bevroeden dat er iets gigantisch mis was gegaan bij de samenstelling van het bestuur van de Faunabeheereenheid.

Blijkens het door de provincie tijdens de zitting verspreide briefje denkt Noord-Holland het probleem simpel te kunnen oplossen door Staatsbosbeheer en de Collectieven Noord-Holland (voorheen agrarische natuurverenigingen) een bestuurszetel aan te bieden. Maar zo makkelijk komt de provincie daar niet mee weg. In een door de Tweede Kamer aangenomen wijzigingsvoorstel van de Wet Natuurbescherming is opgenomen dat 'jachthouders' en 'maatschappelijke organisaties' twee verschillende zaken zijn. De Tweede Kamer wil namelijk echt het alleenrecht van boeren, jagers en terreinbeheerders doorbreken en heeft daarom uitgesproken dat 'jachthouders' geen 'maatschappelijke organisaties' zijn. En laat zowel Staatsbosbeheer als de 'Collectieven' nu net 'jachthouder' zijn. De door de provincie voorgestelde oplossing lijkt daarom zo lek als een zeef.

De Hoor- en Adviescommissie nam naast deze formele perikelen ruimschoots de tijd om zich te informeren over beheerszaken als afschieten, vangen, het schieten voor zonsopgang en na zonsondergang (Harm Niesen: 'Daar zijn we tegen. Jagers zien immers niet wat ze schieten'.) en het belang van ondersteunend afschot. Stapersma concludeerde dat het voorliggende Faunabeheerplan in elk geval niet stuk kon gaan op de inbreng van maatschappelijke organisaties, want ... zo stelde hij vast: 'Die is er bij dit Faunabeheerplan niet geweest.'

Het treurige van deze hele zaak is niet alleen dat de provincie buitengewoon slordig is in het afhandelen van dit soort vereisten, maar erger nog, dat er ook maar niet de geringste empathie is voor plannen om de natuur te beschermen. Den Haag heeft niet voor niets gekozen voor het betrekken van 'maatschappelijke organisaties' bij het natuurbeheer. Dat is een principiële keuze, omdat de bestaande organisaties teveel vanuit het eigen belang werken en de natuur daar niet bij gebaat is. Een bredere besluitvorming leidt tot een beter onderbouwde beslissing. Dat weten ze in Den Haag, maar in de provincie Noord-Holland is men nog lang niet zover. En dat is een treurige constatering.

Uitspraak vermoedelijk in januari.

■ *Jan Kuys*